

TARİHİ ESERLERİN RESTORASYONUNDA BELEDİYELERİN ROLÜ VE KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ¹

Nihal GÜNEŞ AY²
Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ³

Öz

Konya ili M.Ö.7.bin yılından beri yerleşim yeridir. Frig, Hitit, Lidya, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlılar tarafından önemli bir kent merkezi olarak kullanılmıştır. Neolitik çağdan itibaren farklı toplum ve kültürlerle ev sahipliği yapan şehir, birçok sanat eserine sahiptir. Kent nüfusunun artışıyla birlikte belediyelerin görev ve sorumlulukları da artmıştır. Belediye gelir ve giderlerinin yer aldığı bütçeler niceliksel olarak artmıştır. Toplumun talep ve beklentilerini karşılamak için görev tanımı genişlemiştir. Belediye Kanunu'nun 14. Maddesine göre imar, su, kanalizasyon, yol, itfaiye, zabıta hizmetlerinin yanı sıra kültür, sanat, turizm ve tanıtım faaliyetleri de belediye hizmetleri içinde yer almaktadır. Bu bağlamda belediyeler mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir. Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi açısından önem taşıyan yerlerin ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir. Tarihi eserlerin bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Köklü bir tarihi geçmişi olan Konya, çok sayıda tarihi eserlere ev sahipliği yapmaktadır. Tarihi eserlerin bakımı, korunması ve restorasyonu Kültür ve Turizm Bakanlığı yanında yerel yönetim kuruluşu olan belediyeler tarafından da yerine getirilmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi kent sınırları içinde yer alan birçok tarihi eserin hem tanıtımını ve hem de restorasyonunu gerçekleştirmektedir. Bu çalışmada Konya Büyükşehir Belediyesi'nin son on yıl içerisinde restore ettiği tarihi eserler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tarihi Eser
Restorasyon
Turizm
Konya Büyükşehir Belediyesi

Makale Hakkında

İnceleme Makalesi
Gönderim Tarihi : 08.09.2023
Kabul Tarihi : 20.09.2023
E-Yayın Tarihi : 29.10.2023
DOI : 10.58702/tey.d.1357333

¹ Bu makale, 27-30 Eylül 2022 tarihleri arasında yapılan International Congress on Engineering and Agricultural (ENAG 2022)' de bildiri olarak sunulan çalışmanın genişletilmiş ve güncellenmiş halidir.

² Öğr. Gör., Selçuk Üniversitesi, Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, e-posta: nihalay@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9788-7872.

³ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü, e-posta: duyguilkhan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5707-1542.

THE ROLE OF MUNICIPALITIES IN THE RESTORATION OF HISTORICAL MONUMENTS AND THE CASE OF KONYA METROPOLITAN MUNICIPALITY

Abstract

Konya province has been inhabited since the 7th millennium BC. It was used as an important city centre by Phrygians, Hittites, Lydians, Persians, Romans, Byzantines, Seljuks and Ottomans. The city, which has been home to different societies and cultures since the Neolithic Age, has many works of art. With the increase in the urban population, the duties and responsibilities of municipalities have also increased. The budgets including municipal revenues and expenditures have increased quantitatively. The definition of duties has expanded to meet the demands and expectations of the society. According to Article 14 of the Municipal Law, in addition to zoning, water, sewerage, road, fire brigade and police services, culture, art, tourism and promotion activities are also included in municipal services. In this context, municipalities may construct, maintain and repair temples. They may ensure the protection of cultural and natural assets, historical texture and places and functions of importance in terms of urban history. They can maintain and repair historical monuments and rebuild those that cannot be preserved in accordance with the original. Konya, which has a deep-rooted historical past, is home to many historical monuments. The maintenance, protection and restoration of historical monuments are carried out not only by the Ministry of Culture and Tourism but also by municipalities, which are local government organisations. Konya Metropolitan Municipality carries out both the promotion and restoration of many historical monuments within the city borders. In this study, historical monuments restored by Konya Metropolitan Municipality in the last ten years are included.

Keywords

Historical Artifact
Restoration
Tourism
Konya Metropolitan Municipality

Article Info

Review Article
Received : 08.09.2023
Accepted : 20.09.2023
Online Published : 29.10.2023
DOI : 10.58702/teyd.1357333

Kaynakça Gösterimi: Güneş Ay, N. ve İlhan Söylemez, D. (2023). Tarihi Eserlerin Restorasyonunda Belediyelerin Rolü ve Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Toplum, Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 4 (Özel), 240-253.

Citation Information: Gunes Ay, N. and Ilkhan Soylemez, D. (2023). The Role of Municipalities in the Restoration of Historical Monuments and the Case of Konya Metropolitan Municipality. *Journal of Society, Economics and Management*, 4 (Special), 240-253.

GİRİŞ

Türkiye'nin barındırdığı ve turizme konu olacak tarihi eserler bakımından (Beşir vd., 2022: 42) adeta bir açık hava müzesi konumundadır. Sahip olduğu bu mevcut potansiyelini daha fazla turizme kazandırması ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan ülkenin yararına olacaktır. Tarihi alan ve eserlerin rehabilite edilmesi ve turizm için altyapılarının tamamlanması, turizme kazandırılması ve turistik destinasyon haline dönüştürülmesi merkezi yönetimin yanı sıra belediyelerin de görevleri arasındadır. Sosyal, kültürel, bilimsel ve ekonomik etkileşim alanları olan tarihi destinasyonlar, Türkiye ve Konya'nın inanç ve kültür turizminin belirleyicilerinden olmaktadır. Coğrafya, kültür ve turizmi bir araya getirme gücüne sahiptir (Sadık, 2018: 77).

İnanç ve kültür turizmi gelir getirici etkisinin yanında kültürel değerlerin korunmasında da etkili olmaktadır (Doggett, 1993: 8-11). Turistlerin deniz, güneş, kum olarak nitelendirilen turizme bakış açıları değişerek (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 10) artık ağırlıklı olarak kültür ve doğa turizmi faaliyetlerine yöneldikleri gözlemlenmektedir.

Turizm, tarihi yapıların onararak ve restore edilerek gelecek nesillere aktarımını sağlamakta ve kent için önemli bir ekonomik kaynak yaratmaktadır (Doğaner, 2013: 10). Turistlerin destinasyon seçiminde doğal çekicilik, ulaşım ve aktivite olanakları etkili olmaktadır (Davras ve Uslu, 2019: 694). Tarihi eserlere ev sahipliği yapan kentlerin daha çok turist çekebilmesi için, doğal çekiciliğin artırılması, ulaşımın kolaylaştırılması ve çeşitli aktivitelerin organize edilmesinde ilgili belediyelere büyük görevler düşmektedir. Eserlerin aslına uygun olarak restore edilmesi, belediye hizmetleri içinde yer almaktadır. Son dönemlerde ülke ve dünya genelinde inanç ve kültür turizmi yükseliş eğilimindedir. Konya, üst üste kurulan büyük medeniyetler nedeniyle kent merkezi ve il sınırları içinde zengin tarihi eserlere sahip olmasını sağlamaktadır (Benhür, 2017: 41). Çok sayıda inanç ve kültür varlıklarına sahip Konya ilinde Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen alt yapı, tanıtım ve pazarlama hizmetlerinin yanında tarihi eserlerin restorasyonunu gerçekleştirmekte bulunmaktadır. İnanç ve kültür turizmi insanların kültürel miras sunumlarına olan merak motivasyonu ile yaptıkları ziyaretlerdir (Silberberg, 1995: 362). Konya Büyükşehir Belediyesi, kent sınırları içinde bulunan farklı inançlara ait tarihi eserleri restore ettirmiş ve inanç turizmine kazandırmıştır.

Restorasyon kelime olarak aslını bozmadan onarmak, sanatça tamir etmek, yapıyı, tarihsel kimliğini ve belge değerini koruyarak onarmak anlamlarına gelmektedir. "Restorasyon, öncelikle özgün durumunu yitiren, statik açıdan sorunları bulunan ya da mimari açıdan tahribata maruz kalmış yapıların aynı mimari özelliklerle ve kullanım amacına uygun olarak ayağa kaldırılma ve özgün niteliklerine kavuşturma eylemidir" (Ürer, 2006: 131).

Tarihi eserlere zarar veren bitkilerin yok edilmesi ve bunların gelişmesini önlemek için temizlik ve bakıma dikkat etmek gerekir (Ülgen, 1974: 16).

Türkiye 7-8 Ekim 1999 tarihinde Strasbourg'da toplanan Avrupa Tarihi Kentler Birliği'ne davet edilmiş ve 2001 yılında da Birliği'nin 12. üyesi olmuştur. Birlik, tarihi kentler arasında kültürel miras alanında iş birliğinin geliştirilmesini öngörmektedir.

Kentlerin tarihi dokularının ve kültürel mirasının korunması amacıyla üye belediyeler arasında iş birliği ve deneyim alışverişi sağlanmıştır. Belediyecilik hizmetleri, koruma, restorasyon, kültür, çevre, imar ve tarihi kent konularında bilgi, belge, mevzuat, kaynak ve eğitime dönük çalışmalar yapılmaktadır. Tarihi ve kültürel eserlerin onarım ve restorasyonuna yönelik kaynak oluşturulmuş ve kent kimliğinin kazanımı sağlanmıştır (TKB, 2022). Tarihi Kentler Birliği'nin temel politika ve öncelikleri şöyle sıralanır (TKB, 2021: 10):

1. Tarihsel, kültürel veya doğal varlıkların korunması için ortak politikalar ve teknikler oluşturmak,
2. Ortak politikalar için kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, meslek birlik ve odaları, üniversiteler gibi kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yapmak,
3. İlgili uluslararası kurum ve kuruluşlarla birlikte projeler geliştirmek.

1. Medeniyetler Şehri Konya

Korunması gerekli kültür varlıklarının rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri, sokak sağlıklılaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirilmesi, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına yönelik mal ve hizmet alımlarına ilişkin usul ve esaslar, 15.06.2022 tarih ve 5738 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı olan 'Korunması Gerekli Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları İle Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslar' ile düzenlenmiştir (Cumhurbaşkanlığı Kararı, 2022).

İlk medeni toplumlara ev sahipliği yapan Konya, ilerleyen yıllarda tarihi İpek Yolu güzergahı üzerinde bulunması ve yoğun olarak kullanılması ve Selçuklu Devleti'nin başkenti olması nedenleriyle çok sayıda tarihi eserleri barındırmaktadır. Konya'nın yerleşim birimi olarak tarihsel gelişimini etkileyen medeniyetler sırasıyla şunlardır (KTB) (Görsel 1):

-M.Ö. 8. Yüzyıl	: Hitit Medeniyeti
-M.Ö. 7. Yüzyıl	: Frig ve Kimmerler Medeniyeti
-M.Ö. 6. Yüzyıl	: Lidyalılar
-M.Ö. 5. Yüzyıl	: Pers Medeniyeti
-M.Ö. 4. Yüzyıl	: Makedonlar
-M.Ö. 1. Yüzyıl	: Roma Medeniyeti
-M.S. 7. Yüzyıl	: Sasaniler ve Müslüman Araplar
-1077-1307	: Selçuklu Medeniyeti
-1307-1465	: Karamanoğulları Beyliği
-1465-1923	: Osmanlı Medeniyeti
-1923-	: Türkiye Cumhuriyeti

Görsel 1. Medeniyetlerin Beşiği Konya

Kaynak: <https://kazanbilgi.net>

2. Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Kültürel Mirasa Yönelik Faaliyetleri

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilen camii, mescit, türbe, müze ve tarihi mekanlar Görsel 1'de gösterilmiştir. Selçuklu Devleti'nin başkenti olduğu için Konya'da inanç temelli mekanların yoğun olduğu gözlemlenmektedir. Belediye turistlerin uğrak yeri olan bu mekanların gelecek yıllara ve nesillere aktarılması için aslına uygun kalınarak alt yapı ve restorasyon çalışmalarını sürdürmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından il sınırları içinde yapılan bazı restorasyon faaliyetleri (Görsel 2)'nden bazıları aşağıda anlatılmaktadır.

Görsel 2. Stratejik Plana Göre Restorasyon Faaliyetleri

RESTORASYONU TAMAMLANAN VE DEVAM EDEN MESCİTLER			PROJESİ DEVAM EDEN TARİHİ MEKANLAR		
Meram - Tahir Paşa Camii	Kadınhanesi - Atıf Merkez Camii	Emirgazi - İskilar Camii	Derebucak - Durak Hanı	Beyşehir - Üzümlü Kalfaoğlu Konağı	Beyşehir - İsmail Ağa Medresesi
Karatay - Azize Camii	Meram - Bulgur Dede Mescidi	Selçuklu - Tatlıyol Camii	Markaz - Karatay Medresesi	Meram - Kızıllıca Yarıklı Sahnı	Seydişehir - Bakırcılar Evi
Karatay - Asmalı Hatip Camii	Meram - Kapu Camii Restorasyon	Selçuklu - Başarebey Camii	Karatay - San Hasan Çeşmesi	Ereğli - Taş Evler Restorasyonu	Yunak - Yarıklı Sahnı
Karatay - Kula Saray Camii	Ahır/Akkışa - Büyük Camii	Höyük - Kireli Yeni Camii	Karatay - Sair Uveysi Sokak Çeşmesi	Beyşehir - Ahmet Şahn Evi	Karatay - Sanayi Mektebi
Karatay - Çukur Camii	Akşehir - İlkol Camii	Sarıyay - Laleli Büyük Camii	Karatay - Zekai Dede Sokak Çeşmesi	Ereğli - Vezirler Çeşmesi	Karatay - Mor Ev
Karatay - Hacveysi Camii	Akşehir - Kalaycı Mescidi	Yalıhöyük - Merkez Camii	Beyşehir - Egrefoğlu Bedesteni	Beyşehir - Yenidoğan Küçükçeşme	Karatay - Güngör Sokak Sağlıklaştıma
Karatay - Sultan Selim Camii	Akşehir - Tahakkale Mescidi	Tuzlukçu - Cuma Camii	Meram - Hasbey Darul Hüfüz	Seydişehir - Tepecik Urumduğin Çeşmesi	Karatay - Raziye Sultan Kervansaray
Karatay - Gazi Nasrettin Camii	Beyşehir - Yenidoğan Büyük Ca		Meram - Halk Eğitim Binası	Yunak - Merkez Çeşmesi	Beyşehir - İsmail Ağa Medresesi
RESTORASYON PROJESİ ÇALIŞILAN YAPILAN CAMİ VE MESCİTLER			TÜRBE VE MÜZELERİN RESTORASYONLARI		
Akşehir - İlkol Camii	Akören - Avdan Camii	Karatay - Fahruisa Camii	Karatay Koyunlu Evi	Meram - Söylemez Tekkesi	Selçuklu Ayabakan Türbesi
Beyşehir - Egrefoğlu Camii	Akören - Aşağı Hadim Camii	Meram - Yaglı Tekke	Karatay Kültür Evi	Selçuklu Seydi Halil Türbesi	Altınkın Taşgünbaba Türbesi
Meram - Karaisalı Camii	Kadınhanesi - Kabaklı Camii	Selçuklu - Sakahane Mescidi	Karatay Müzesi - Hıncıyan	Selçuklu Gömeç Hatun Türbesi	Altınkın Kışla Türbesi
İlgin - Sadıklı Camii	Derebucak - Gönem Eski Ca	Meram - Sükran Mescidi	Karatay Siyavuş Türbesi	Selçuklu Hocachan Türbesi	Çiğirbeyli Yaşalı Türbesi
Höyük - Tolca Şirinehatin Ca	Dorankışar - Köpçü Y. Emre Ca		Meram Altesabz-i Veli Türbesi	Selçuklu Süt Tekkesi Haricivesi	Selçuklu Seydi Şuadeddin Türbesi
PROJE AŞAMASINDA BULUNAN TÜRBE VE MÜZELER			RESTORASYON VE YENİLEME ÇALIŞMASI TAMAMLANAN VE DEVAM EDEN TARİHİ MEKANLAR		
Karatay - Semsi-i Tabrizi Türb.	Karatay - Emir İshak Paşa Tür.	Selçuklu - Taçlı Vezir Türbesi	Beyşehir Eski Hükümet Kon.	Sarıyaylı Ladikli A. Hüdai Evi	Meram Nasuh Bey Darul Hüfüz
Karatay - Bedrettin Günortaş Türbesi	Karatay - Kadı İzzettin Türbesi	Seydişehir - Şeyh Mahmut Bin Yahya Türbesi	Bozok Eski Hükümet Kon.	Meram Eski Dmo Masliffanesi	Meram Yarıklı Medrese
Karatay - Ulvi Sultan Türbesi	Meram - Seker Furun Türbesi	Bozok - Camsalı Caddesi Türbesi	Selçuklu Ali Gav Medresesi	Meram Hocachan Hanı	Merkez Dede Bahçesi Konağı
			Ereğli Rüstem Paşa Restorasyonu	Meram İstasyon Evleri (13 Adet) Restorasyonu	Selçuklu Sila Baruthanesi
			Karatay Çatalhöyük Hanı	Meram Kızıllıca Hanı	Ereğli Taş Evi Restorasyonu
			Karatay Gazı Mustafa Kemal Paşa İlköğretim Okulu	Meram Köygeçiz Sokak, Tarihi Yapının Restorasyonu	Karatay Mengüç Caddesi Sağlıklaştıması

Kaynak: KBB, 2020: 33.

2.1. Mevlâna Kültür Vadisi Projesi

3.950.000 m2 alana sahip tarihi, kültürel ve turistik lokasyonlar projelendirilmiştir. Böylece kentle bütünlük sağlayan güvenli, yaşanabilir, sosyal yaşam ve turizm mekanları meydana getirilmiştir. Şu ana kadar dolaylı maliyetler dışında toplam harcamalar

188.765.567,67 TL olarak gerçekleşmiştir (KBB, 2016: 13). Mevlana Kültür Vadisi Projesi'nin amaçları şöyledir:

Tarihi kent merkezini oluşturan farklı kent parçalarından, gerek sivil mimarlık örneği gerek anıtsal nitelikli tekil yapılardan gerek doku ölçeğindeki yapı adalarından, kentsel altyapı sorunlarının çözümünden kent mekânına eklenecek yeni anıtsal öğelere, karakteristik simgeler ve kent tarihine atıfta bulunan 'imaj'lara, kültürel ve turistik tesislerden bir takım mekâna ilişkin düzenlemelere, tarihi mekânların yeniden canlandırılması, restorasyon ve röleve çalışmaları ile bütün bu yerleşik dokuya ve çalışmalara ekle(mle)necek müze ve sergi salonları gibi tamamlayıcı kültür tesislerinden oluşmaktadır. Proje kapsamında tescilli anıtsal yapıları ve sivil mimarlık örneklerini restore etmek, başarılı çevre düzenlemeleri ile bu kentsel simge değeri taşıyan yapıları öne çıkarmak, korunmasını sağlamak ve yaşatarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktır (Eseroğlu, 2018:76-79).

Görsel 3. Mevlana Meydanı (Eski ve Yeni Hali)

Kaynak: KBB, 2016.

Bugünkü şeklini Kanuni Sultan Süleyman döneminde alan Yeşil Kubbe (Kubbe-i Hadra) 1698, 1798, 1816, 1835, 1912, 1949 ve 1964 yıllarında restorasyonlar geçirmiştir. Haziran 2020'de tarihinin en kapsamlı restorasyonuna başlanmış ve Aralık 2021'de tamamlanarak, Şeb-i Arus Törenleri'ne yetiştirilmiştir. Yeşil Kubbe restorasyonunda yıpranan, yer yer dökülen çiniler (Görsel 5) sökülmüştür. Yeşil Kubbe'nin çinileri ile altındaki tuğla kubbe arasında yer yer 15 ila 18 santimetre kalınlığa ulaşan yaklaşık 100 ton beton ve moloz temizlenmiştir. Bilim kurulunun çalışmaları sonucunda müze arşivinde bulunan 1816 ve 1835 yıllarına ait çini örneklerinden yola çıkılarak aslına en uygun şekilde yeni çiniler üretilmiştir (Özgül, 2022; Doğan, 2021).

Görsel 4. Mevlana Türbesi Yeşil Kubbe (Restorasyon Öncesi ve Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

2.2. Tarihî Bedesten Çarşısı

Konya'nın kalbi niteliğinde olan Tarihî Bedesten Çarşısı, Romalılardan bugüne kadar önemli bir ticaret merkezidir. İki bin yıl öncesine uzanan Tarihî Bedesten Çarşısı, 2013 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından Mevlana Kültür Vadisi Projesi kapsamında tarihi dokusunu kaybetmeden büyük bir restorasyondan geçirilerek aslına uygun yenilenmiştir.

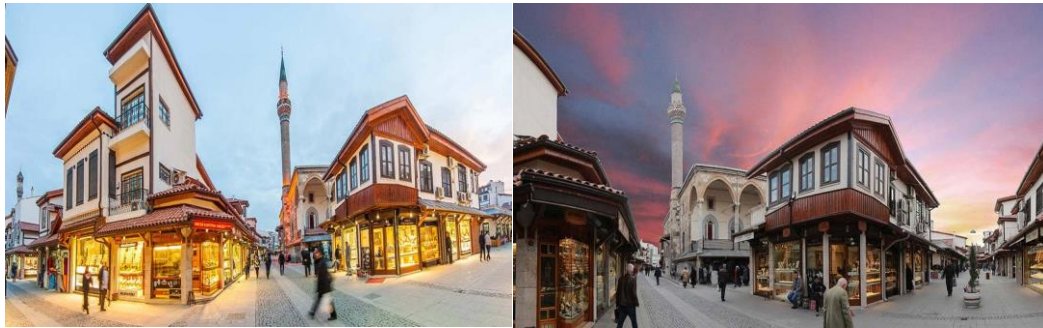
Mevlana Kültür Vadisi Projesi kapsamında, Bedesten Çarşısı'nda yaklaşık 95 bin m²'lik alanda 7 cadde içerisinde bulunan 40 sokaktaki 2 bin 700 civarında dükkânda düzenleme yapılmıştır. Projenin kapalı mekan alanı toplamı yaklaşık 180.000 metrekare olup 66 ada ve 945 parselden oluşan proje kapsamında, düzenleme yapılmıştır. Alanda 3 adet iç, 4 adet dış cadde yeniden düzenlenmiştir. Çarşıda yer alan dükkânların konumu ve ürünlerin sergileniş biçimi geleneksel karaktere uygun olarak düzenlenmiştir. Bölgede toplam 519 bina bulunmaktadır. Bu binaların 138'i tescil edilmiş 381'i ise tescil edilmemiştir. Bölgede 40 adet sokakta gerçekleştirilen sokak cephesi düzenlemesi sonucunda, 2.687 adet dükkânda düzenlemeye gidilmiştir. Proje maliyeti 96.451.739,64 TL olarak gerçekleşmiştir (KBB, 2016: 16). Proje ile Kapı Camii ile Aziziye Cami'nin yanı sıra Bulgur Dede Mescidi, Mecidiye Han, Ahmet Efendi Hamamı, Nakip Hacı İbrahim Hanı gibi tescilli yapılar da restorasyona tabi tutulmuştur. Hatta bu proje ülke genelinde 111 belediyenin katılımı ile gerçekleştirilen yarışmada İdeal Kent Ödülü'ne layık görülmüştür (goKonya).

Görsel 5. Tarihî Bedesten Çarşısı (Restorasyon Öncesi)

Kaynak: KBB, 2016.

Görsel 6. Tarihî Bedesten Çarşısı (Restorasyon Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

2.3. Alâeddin Tepesi ve Köşkü

Konya Büyükşehir Belediyesi Alâeddin Tepesi 2. Kılıçaslan Köşkü Koruma - Canlandırma ve Kentsel Tasarım Projesi kapsamında höyüğü çeviren Selçuklu surlarının bir burcu üzerine oturtulmuş Sultan Kılıçaslan Köşkü, koruma ve canlandırma projesiyle restore edilerek turizme kazandırılacaktır.

Konya Büyükşehir Belediyesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde Alaaddin Tepesi'nde çalışmalar başlatılmıştır. Alaaddin Tepesi 2. Kılıçaslan Köşkü Koruma, Canlandırma ve Kentsel Tasarım Projesi kapsamında köşkü korumak amacıyla inşa edilen beton şemsiye kaldırılacak ve artık köşk görülebilecektir. Görsel olarak burcun gerçeğe yakın ölçüleri oluşturulacaktır. 3 milyon 745 bin liralık proje kapsamında köşkün kalıntısı şeffaf olarak cam yüzeyle korunacaktır. Bu cam yüzey sayesinde ziyaretçiler sur kalıntılarını ve köşkü izleme olanağı bulacaktır. Ayrıca bu alanda Selçuklu arkeolojisi ve Alaaddin Tepesi hakkında bilgilendirme yapılacaktır. Alaaddin Cami ve Kılıçaslan Köşkü'nün bulunduğu meydana konulacak panolarla, alanın tarihsel geçmişine yönelik bilgilere yer verilecektir.

Şimdiye kadar 2. Kılıçaslan Köşkü'nün etrafını saran Selçuklu eseri 5 metre yüksekliğinde 6 burçlu iç sur duvarları ortaya çıkarılmıştır. Tarihi Kentler Birliği'nin düzenlediği 'Metin Sözen Koruma Büyük Ödülü'nü kazanan 2. Kılıçaslan Köşkü Arkeolojik Kazı Alanı ve Kentsel Tasarım Projesi tamamlandığında Konya, yeni bir tarihi mekana kavuşmuş olacaktır (KBB, 2016: 29).

Görsel 7. 2. Kılıçaslan Köşkü (Restorasyon Öncesi ve Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

Görsel 8. Alaeddin Tepesi (Restorasyon Öncesi ve Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

2.4. Ulvi Sultan Türbesi ve Mescidi

Konya Valilik binası yanında bulunan Ulvi Sultan Türbesi ve Mescidi'nin 2018 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından restorasyonuna başlanılmıştır. 1924 yılında yıkılan ve toprak altında kalan mescit ve türbe iki yıllık çalışmanın ardından 2020 yılında ziyarete açılmıştır (Tomar, 2021: 38-39).

Görsel 9. Ulvi Sultan Türbesi ve Mescidi (Restorasyon Öncesi ve Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

2.5. Rüstem Paşa Kervansarayı

Kanuni Sultan Süleyman'ın veziri olan Damat Rüstem Paşa tarafından Ereğli'de Mimar Sinan'a yaptırılan ve geçmişte hac yolcularının uğrak yeri olan (Doğan, 2019) kervansaray Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2017 yılında restorasyona başlanmış ve 2019 yılında hizmete açılmıştır.

Görsel 10. Rüstem Paşa Kervansarayı (Restorasyon Öncesi ve Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

2.6. Eski Buğday Pazarı

Konya Büyükşehir Belediyesi, Mevlana Kültür Vadisi Projesi kapsamında Tarihi Osmanlı Buğday Pazarı'nı aslına uygun olarak restore ettirmektedir. Bu proje kapsamında Selçuklu mimarisi tarzında Türkiye'nin ilk tarım müzesi oluşturulacaktır. 27.850 metrekarelik bir alanda, 129 dükkân ve farklı büyüklüklerde salonlar inşa edilmiştir. Projede ortak alanı (meydan) yanında yaklaşık 800 araçlık 2 katlı yer altı otoparkı yapılacaktır (KBB, 2016: 48).

Görsel 11. Eski Buğday Pazarı (Restorasyon Öncesi ve Sonrası)

Kaynak: KBB, 2016.

SONUÇ

Küresel turizm pazarında etkin, farklı ve ekonomik gücüyle farkındalık yaratmak isteyen şehirler, yeni stratejiler ile öne çıkmaya çalışmaktadırlar. Yaşanabilir, güvenli, tercih edilebilir ve yatırım merkezi olabilmek için şehirler, bir marka gibi kendilerini pazarlamaktadırlar. Bu bağlamda kentin başlangıçtaki sermayesi doğal kaynakları, kültürel mirası ve tarihsel geçmişi olmaktadır. Avrupa'da olduğu gibi tarihi eserleri ile öne çıkmaya çalışan şehirler, stratejilerini turistlerin tercih ettiği bir destinasyon olma yolunda belirlerler. Konya Büyükşehir Belediyesi il sınırları içinde bulunan tarihi eserleri hem tarihe duyduğu saygı hem bu eserlerin korunup, sağlamaştırılıp gelecek nesillere aktarılması ve hem de kültür turizmüne katkı sunmak amacıyla restore etmektedir.

Restorasyon kapsamında cami, mescit, konut, han, türbe, medrese, kütüphane ve kamu binaları bulunmaktadır. Restorasyonların finansmanı için her ne kadar uluslararası kuruluşların ve hayırsever kişi ve kurumların desteklerinden yararlınsa da kendi iç finansman kaynaklarından daha çok kullanılmaktadır. Yapılan restorasyon çalışmalarında ilgili kamu kurumları, restoratörler, firmalar, sivil toplum kuruluşları, diğer kurum ve kuruluşlar ve halk ile yapılan toplantılar sonucunda çok katılımlı olarak alınması, yerel demokrasiyi de güçlendirecektir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmada içerisinde sunduğumuz verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimizi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumuzu, çalışmada yararlandığımız eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimizi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımızı, çalışmanın özgün olduğunu bildiririz. Aksi bir durumda aleyhimize doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimizi beyan ederiz.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarların katkıları eşit orandadır.

Çıkar Beyanı

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- Benhür, Ç. (2017). "Vali Rebi Karatekin Döneminde Tarihi Eser ve Turizm Çalışmalarının Konya Basınına Yansımaları". *SUTAD*, (41), 353-380.
- Beşir, Ş. E., E. Sönmez, A. Taş ve E. Z. Tomar (2022). "Tarihi Yerleşimlerde Kültür Turizmine Yönelik Somut Kültür Varlıklarının İncelenmesi: Konya/Sille Örneği". *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 7 (1), 42-71.
- Beycan, D. O. ve M. Burç (2014). "Çok Katımlı Bir Restorasyon Uygulaması: Almanya-Dortmund Da Rodenberg Su Şatosu Restorasyonu". *Mimarlar*, 6 (10), 49-56.
- Cumhurbaşkanı Kararı (2022). *Korunması Gerekli Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları İle Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslar*, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.5738.pdf> (12.09.2023).
- Davras, Ö. ve A. Uslu (2019). "Destinasyon Seçimini Belirleyen Faktörlerin Destinasyon Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi: Fethiye'de İngiliz Turistler Üzerinde Bir Araştırma". *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (1), 679-696.
- Doggett, L. (1993). "Multi-Cultural Tourism Development Offers A New Dimension in Travel". *Business America*, 114 (18), 8-11.
- Doğan, A. (2019). *Osmanlı'da Hac Yolcularının Uğrak Yeri: Rüstem Paşa Kervansarayı*. <https://www.aa.com.tr/tr/yasam/osmanlida-hac-yolcularinin-ugrak-yeri-rustem-pasa-kervansarayi/1642484#:~:text=Konya,%C3%B6nemli%20k%C3%BClt%C3%BCrel%20varliklar%C4%B1n%20ba%C5%9F%C4%B1nda%20geliyor.> (12.09.2023).
- Doğan, A. (2021). *Mevlana Müzesi'nin 'Yeşil Kubbe'sinde Restorasyon Sona Erdi*. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/mevlana-muzesinin-yesil-kubbesinde-restorasyon-sona-erdi/2445027> (12.09.2023).
- Doğaner, S. (2013). *Türkiye Kültür Turizmi*. İstanbul: Doğu Kitapevi.
- Dönek, E. ve M. Özkaynak (2019). "Şehir Markalaşması Sürecinde Tarihi Yapıların Çevre Sorunlarının İncelenmesi: Konya-Selçuklu Medreseleri". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (65), 376-388.
- Eseroğlu, İ. (2018). *Kentsel Dönüşümde Kültürel Birikimin Sürekliliği ve Korunması Sorunu: Konya-Mevlana Kültür Vadisi Projesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GoKonya (ty). *Tarihi Bedesten Çarşısı*, <https://www.gokonya.com/tr/tarihi-bedesten-carsisi> (12.09.2023).
- KTB (ty). *Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı*, https://www.konyakultur.gov.tr/index.php?route=pages/pages&page_id=1 (12.09.2023).
- KBB (2016). *Konya İl Bütününde Koruma Odaklı Planlama Çalışmaları ve Uygulamalar Tarihi, Kentler Birliği Konya Buluşması*, https://www.tarihikentlerbirligi.org/wp-content/uploads/Tarihi-Kentler-Birli%C4%9Fi_May%C4%B1s.pdf (12.09.2023).

- KBB (2020). *Stratejik Plan 2020-2024, Konya Büyükşehir Belediyesi*, http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/NB9yy+stratejik_plan.pdf (12.09.2023).
- Kozanbilgi (2023). *İlkçağ Uygarlıkları ve Anadolu*. <https://kozanbilgi.net/2023/08/ilkcag-uygarliklari-ve-anadolu/> (12.09.2023).
- Özgül, E. (2022). *Konya'daki Restorasyon Çalışmaları Faciaya Döndü*. <https://www.konyaolay.com/konya-daki-restorasyon-calismalari/1169/> (12.09.2023).
- Öztürk, Y. ve İ. Yazıcıoğlu (2002). "Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma". *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 183-195.
- Sadık, G. (2018). "Kültür Turizmi Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili". *Journal of Business in The Digital Age*, 1 (2), 76-83.
- Silberberg, T. (1995). "Cultural Tourism and Business Opportunities for Museums and Heritage Sites". *Tourism Management*, 16 (5), 361-365.
- TKB (2021). *2021 Yılı Faaliyet Raporu*. https://www.tarihikentlerbirligi.org/wp-content/uploads/TKB-2021-_Yili_Faaliyet_Raporu-.pdf (12.09.2023).
- TKB (2022). *Kuruluş Öyküsü*. <https://www.tarihikentlerbirligi.org/hakkimizda/tarihce/> (12.09.2023).
- Tomar, E. (2021). "Ulvi Sultan Türbe ve Mescidi". *Rotary Dergisi*, 184, 38-30.
- Ülgen, A. S. (1974). "Tarihi Anıtların Korunması ve Onarılmasına Ait Prensipler". *Rölöve ve Restorasyon Dergisi*, 1 (1), 16-20.
- Ürer, H. (2006). "Tarihi Eser Restorasyonu". *Sanat Tarihi Dergisi*, 15 (2), 129-136.

EXTENDED ABSTRACT

Konya province, which has been a settlement since 7000 BC, has hosted many great civilizations. It was used as an important city center of great states such as the Phrygian, Hittite, Lydian, Persian, Roman, Byzantine, Seljuk and Ottoman states. The city, which has hosted different societies and cultures since the Neolithic age, has many historical and artistic works. Konya, which hosted the first civilized societies, hosts many historical artifacts due to its location on the historical Silk Road and its intensive use in the following years and its being the capital of the Seljuk State.

Konya is Turkey's largest province in terms of surface area. The city, consisting of 31 districts, is also the sixth most populous city in the country. Konya Municipality was established in 1875. It became a metropolitan city in 1987 and municipal services have been carried out according to this status since 1989. Since 2014, the borders of the metropolitan municipality have expanded and become provincial civil borders.

With the increase in urban population, the duties and responsibilities of municipalities have also increased. Budgets that include municipal revenues and expenses have increased quantitatively. The job description of municipalities has expanded in order to meet the demands and expectations of society. According to Article 14 of the Municipality Law, in

addition to zoning, water, sewage, road, fire, and police services, culture, art, tourism, and promotional activities are also included in municipal services. In this context, municipalities can carry out the construction, maintenance, and repair of temples. It can ensure the protection of cultural and natural assets, historical texture, and places and functions that are important for the city's history. It can carry out maintenance and repair of historical monuments and rebuild those that cannot be preserved in accordance with their original form.

Konya, which has a deep-rooted historical past, is home to many historical artifacts. The maintenance, protection, and restoration of historical monuments are carried out by the Ministry of Culture and Tourism as well as municipalities, which are local government organizations. Konya Metropolitan Municipality carries out both the promotion and restoration of many historical monuments within the city borders. Many mosques, masjids, mausoleums, museums, and historical sites have been restored. The municipality continues its infrastructure and restoration works to preserve the originality of these places, which are frequented by tourists, to be transferred to future years and generations.

With the Mevlana Culture Valley Project, registered monumental buildings and examples of civil architecture are being restored and successful environmental arrangements are being made. Thanks to this project, it is aimed to highlight, protect, and transfer the values that have become the symbol of the city to future generations. The spilled and broken tiles of the Mevlana Tomb, defined as the Green Dome, were renewed in accordance with the original. Within the scope of the project, the shops and streets in the Historical Bedesten Bazaar were arranged. Structures causing visual pollution have been eliminated. Its shops, exhibitions, sidewalks, and streets have been harmonized with each other and thus brought into tourism.

Within the framework of the protocol made between Konya Metropolitan Municipality and the Ministry of Culture and Tourism, work has been started on Alaaddin Hill. Thanks to the glass surface to be placed, visitors will have the opportunity to watch the city walls ruins and the mansion. Additionally, information about Seljuk archeology and Alaaddin Hill will be given in this area. Information about the historical background of the area will be included with the panels to be placed in the square where Alaaddin Mosque and Kılıçarslan Mansion are located.

In addition, the Ulvi Sultan Tomb and Masjid next to the Governorship building, Rüstem Pasha Caravanserai in Ereğli, and the Old Wheat Market in the city center were restored and put into service by Konya Metropolitan Municipality.

Cities that want to raise awareness with their effective, different, and economic power in the global tourism market are trying to stand out with new strategies. Cities promote themselves like a brand in order to become livable, safe, preferable, and investment centers. In this context, the initial capital of the city is its natural resources, cultural heritage, and historical past. As in Europe, cities that try to stand out with their historical monuments determine their strategies to become a preferred destination for tourists. Konya Metropolitan Municipality restores historical monuments within the provincial borders in order to respect history, to protect, consolidate, and transfer these works to future generations, and to contribute to cultural tourism. The restoration scope includes mosques, masjids, residences, inns, tombs, madrasahs, libraries, and public buildings. Although it benefits from the support of international

organizations and philanthropic individuals and institutions to finance the restorations; It uses more of its own internal financing resources.

Multi-participation in the restoration works, as a result of meetings held with relevant public institutions, restorers, companies, non-governmental organizations, other institutions and organizations, and the public, will also strengthen local democracy.

Municipalities, which are the public institutions closest to the public, not only contribute to tourism by restoring historical monuments they also make it easier to be re-elected by getting more votes in elections. Municipalities, which are political organizations, will increase the appeal of the political party to which they are affiliated by providing services that will please the public.

Preserving and restoring historical and cultural buildings will lead to an increase in generations with high historical awareness. The visual appeal of the information written in history books to young people will create permanence in their minds.

Recently, it has been observed that societies are trying to highlight their tourism potential and culture and arts. Therefore, a significant increase is observed in the restoration and repair works of historical monuments. However, incorrect applications attract attention in restorations that are being implemented rapidly.

Lack of experts and lack of due care during the restoration implementation process will cause serious damage to historical monuments. Issues such as the materials used and the period the building belongs to should be taken into consideration by those carrying out the restoration.